

Plan de Recapitulare TEZA ISTORIE semestrul 1

Istoria Getilor timpurii

***Daco-getii** fac parte din ramura de Nord a dacilor.

*Desi apar sub denumirea de geti in izvoarele grecesti si de daci in izvoarele romane daco-getii « **formau un singur popor si vorbeau aceeasi limba** » (**Strabon**).

***Daco-getii** erau organizati in triburi si uniuni de triburi conduse de un rege care locuia intr-o asezare intarita de tip DAVA.

***Clasele sociale** : -NOBILIMEA→tarabostes (pileati) .

-COMATI→oamenii liberi(țărani,negustori,etc.)

▣**Informatii despre daco-geti :**

1) **Prima informatie o da Herodot in anul 514 i.Hr.** care mentioneaza pe getii dobrogeni cu prilejul expeditiei organizata de regele Darius I impotriva sciților din Nordul Marii Negre.Getii au opus rezistenta dar au fost infranti desi erau considerati « **cei mai viteji si mai drepti dintre traci** »(**Herodot**) .

2) **O alta informatie dateaza din anul 335 i.Hr. sec.4** cu prilejul expeditiei organizata de Alexandru Macedon impotriva tracilor de la Dunarea de Jos (sunt mentionati si getii de la Nord de Dunare) .

◊**Dromichetes** : - seful unei uniuni tribale din Câmpia Munteniei a intrat in conflict cu regele Lisimah,urmasul lui Alexandru Macedon.In urma luptelor din 300-292 i.Hr. Lisimah este înfrânt.

◊**Getii si grecii de la Dunarea de Jos** : - intre sec.7-6 i.Hr. getii au intemeiat pe litoralul Marii Negre 3 colonii.In anul 657(sec.7) i.Hr. grecii din Milet(Asia Mica) au intemeiat prima colonie Histria iar in sec.6 i.Hr. au fost intemeiate Tomis si Callatis .

- intre cele doua popoare

s-au stabilit relatii comerciale.Grecii luau de la geti grâne,materii prime,sclavi iar getii luau de la greci vin,ulei de măsline,ceramică de lux,podoabe,etc.

***Datorita civilizatiei avansate** getii au preluat de la greci moneda,roata olarului,tehnici perfectionate de metalurgie si modele de organizare politico-statale.

***Religia** : - getii erau politeisti.Principala divinitate era Zamolxis(zeul pamantului).Alte divinati :Gebeleizis(zeul luminii si cerului) , Bendis(zeita lunii si a padurilor).

- getii se credeau nemuritori iar ceremonialul religios se desfasura in sanctuare(locuri sfinte care erau patruleter sau circulare).Cele mai multe s-au descoperit la Sarmisegetuza(m-ții Orăștiei).

Statul(regatul) condus de Burebista

***In aparitia statului dac** un rol important l-au avut factorii interni(dezvoltarea metalurgiei,aparitia cetatilor DAVA si a sanctuarelor) si factorii externi(amenintarea celților si expansiunea Imperiului Roman) .

▣**Burebista (82 – 44 i.Hr. sec.1) :**

• a unificat triburile daco-getilor cu ajutorul marelui preot Deceneu) .

• **Caile folosite** : 1) calea pașnică si 2) calea războiului.

• **In plan intern** : - s-a sprijinit pe aristocratie si a construit un sistem de fortificatii (Costești , Blidaru , Piatra Roșie) care trebuiau sa apere capitala statului Sarmisegetuza la Regia.

• **In plan extern** : - a dus o politica expansionista.

- in anul 60 i.Hr. i-a înfrânt pe celții care amenintau Nord-Vestul Daciei .

- in anul 55 i.Hr a cucerit cetățile grecesti de pe litoralul pontic de la Olbia (Nord) pana la Apolonia (Sud) .

Granitele statului se intindeau in Nord pana la Carpații Nordici (Păduroși) , in Sud pana la munții Balcani , in Est pana la Nistru iar in Vest pana la Dunărea Mijlocie →**Burebista** era considerat cel dintai si cel mai mare dintre regii din Tracia.

***Statul dac** reprezenta un pericol si pentru romani .

***Burebista** : - se amesteca in razboiul civil dintre Cezar si Pompei de la Roma.

- promite ajutor militar lui Pompei dar in schimb trebuia sa recunoasca **granitele statului dac**. Intre timp Cezar il înlătură pe Pompei si se pregătește să organizeze o **expeditie militară** impotriva Daciei . **Dar in anul 44 i.Hr. Cezar este asasinat iar in acelasi an este asasinat si Burebista .**

***Dupa moartea lui Burebista** statul dac se imparte in patru apoi cinci formatiuni politice independente . Nucleul statului s-a mentinut in muntii Orăștiei.

***Urmasi ai lui Burebista : Deceneu , Comosicus (amândoi au fost regi si mari preoți → monarhia militară se transformă in teocrație) , Scorilo , Duras , Decebal.**

Statul dac condus de Decebal

◊Decebal (87 – 106 d.Hr.) :

- Reface unitatea statului. In acest proces un rol l-a avut **cresterea pericolului roman .**
- **In anul 28 i.Hr. romanii au cucerit Dobrogea** care in anul 46 d.Hr. va fi inclusa in provincia romana Moesia .
 - **In timpul lui Decebal** statul dac era mai putin întins (Transilvania , Banatul , Oltenia , Subcarpatii Meridionali) dar era mai puternic (organizat mai bine) → se dezvoltă **economia** , crește **populația** , cresc așezările de tip DAVA , se **stabilesc relații cu lumea greco-romană** .
 - **Primele conflicte cu romanii** au inceput pe vremea împăratului Domițian . El era nemulțumit de puterea dacilor si totodata atras de bogatiile Daciei .
 - **In anul 87 d.Hr.** Domitian trimite o armata care este infranta in lupta de la Tapae .
 - **In anul 88 d.Hr.** o nouă armată romană condusă de Tetius Iulianus obtine de aceasta data victoria de la Tapae .
 - **In anul 89 d.Hr.** Decebal incheie o pace care era favorabila Daciei .
 - **Dacia** devine regat clientelar dar in schimb primea bani si mesteri cu care isi intareste cetatile si organizeaza armata .

◊Imparatul Traian (98 – 117 d.Hr.) :

- Hotărăște sa cucerească Dacia , lucru care s-a împlinit in urma a doua razboaie daco-romane .
- **Cauzele celor doua razboaie daco-romane** : bogățiile Daciei si poziția strategică .

▣Primul Razboi daco-roman (101-102) :

- O sută de mii de soldati romani au trecut Dunarea in Banat obtinand victoria de la Tapae .
- **In iarna lui 101-102** : dacii au atacat cetatile romane de la Sudul Dunarii . Atacul este respins iar in primavara lui 102 romanii reiau ofensiva cucerind cetate dupa cetate indreptandu-se catre Sarmisegetuza .
 - **Decebal** este nevoit sa incheie pace cu romanii .
 - **Pacea din 102** nu mai era favorabila dacilor deoarece trebuiau dărâmate zidurile cetatilor , trupele romane ocupau o parte din teritoriul Daciei iar **Decebal** a renuntat la politica externa proprie .
 - **Decebal** a incalcat prevederile tratatului pregatindu-se pentru razboi .

▣Al doilea razboi daco-roman (105 – 106) :

- Romanii au trecut Dunarea pe un pod de piatra construit la Drobeta Turnu-Serevin de catre arhitectul Apollodor din Damasc si s-au indreptat catre Sarmisegetuza .
- Dacii s-au predat iar **Decebal** s-a retras in munti pentru a organiza o rezistență , dar fiind urmarit de romani s-a sinucis .
- Ultimele rezistențe ale dacilor au fost înfrânte in vara lui 106 .

▣Urmarile celor doua razboaie daco-romane :

- Dacia devine provincia romană .
- Populatia daco-geta sufera un proces de romanizare care va rezulta formarea poporului român .

Integrarea daco-getilor in lumea romana

■ Incepe o data cu cucerirea Daciei de catre romani in anul 106 .

***Dacia** : - devine provincia imperiala condusa de un guvernator numit legatus augusti .
- capitala se afla la Ulpia Traiana Sarmisegetuza la 60km de vechea capitala .

***Provincia Dacia creata de Traian** cuprindea Transilvania , Banatul , Oltenia .

***Dacia** este reorganizata administrativ in timpul imparatilor

Hadrian (Dacia Inferior , Dacia Superior , Dacia Porolissensis) si

Marcus Aurelius (Dacia Porolissensis , Apulensis , Malvensis) .

***Dupa cucerirea Daciei de catre romani** daco-getii au suferit un proces de romanizare (daco-getii au preluat limba latina , religia , obiceiurile , modul de viata roman) .

▣ **Procesul de romanizare s-a desfasurat pe parcursul a trei etape :**

1) **Secolul 1 i.Hr.↔Secolul 1 d.Hr.** → s-au intensificat contactele dintre civilizatia romana si civilizatia daco-getilor .

2) **In 106-271** → are loc procesul de romanizare .

3) **Dupa 271** → se mentin legaturile cu romanitatea de la Sud de Dunare .

▣ **Factorii romanizarii :**

- **ARMATA** : Dacia era aparata de 50.000 de soldati organizati in doua legiuni (1. 13 Gemina / 2. 5 Macedonica) si trupe auxiliare (cohorte si alae). Soldatii erau cantonati in castre (tabere militare) .

- **VETERANII** : erau soldatii care si-au terminat serviciul militar , primeau bani , isi intemeiau familii in provincia respectiva.

- **COLONISTII** : erau latinofoni si au fost adusi de pe tot cuprinsul imperiului roman si s-au asezat la sate si orase .

- **LIMBA LATINA** : era limba cuceritoare fiind folosita in justitie , armata , administratie .

- **URBANIZAREA** : - au fost intemeiate noi orase unele de rang superior numite **colonii** organizate dupa modelul Romei , altele de rang inferior numite **municipii** care aveau teritoriu propriu si autonomie administrativa .

- noi asezari au fost intemeiate pe langa castre si orase numite CANABAE si VICUS care erau populate de autohtoni .

- **VIATA ECONOMICA** : s-a dezvoltat agricultura care se practica in ferme numite VILLA RUSTICA iar la orase mestesugarii erau organizati in asociatii numite COLEGIA .

- **RELIGIA** : s-au raspandit divinitatile romane (Minerva , Jupiter , Venus ,etc.) . Alaturi de ele intalnim si divinitati orientale (Mithras cel mai raspandit → « Soarele nebiruit ») . Divinitatile autohtone au disparut dar s-a mentinut doar Divinitatea Cavalerilor Danubieni (origine traca) . In religie intalnim fenomenul numit **sincretism** → contopirea intr-o divinitate a atributelor ce apartin mai multor divinitati .

***Dacii liberi** : - locuiau in Nord-Vestul Transilvaniei , Muntenia si Moldova . Eray organizati in triburi (carpii , costobocii , dacii mari) .

- au atacat in multe randuri **Limesul** (frontiera intarita a imperiului roman) provocand pagube mari .

In a doua jumătate a secolului 3 :carpii aliatii cu goții (de origine germanica) au atacat frontiera imperiului . In urma acestor atacuri la care s-a adaugat si criza cu care se confrunta Imperiul l-au determinat pe Imparatul Aurelian sa retraga armata si administratia la Sud de Dunare in anul 271 .

***Retragerea stapanirii romane** se mai numeste si Retragerea Aureliana .

***In Nordul Dunarii** a ramas o populatie romanizata .

Romanitate si crestianism

***Dupa retragerea stapânirii romane din Dacia (anul 271 sec.9)** teritoriul a continuat sa fie locuit de o populatie romanizata (daco-romanii) . Deci ei traiesc in continuare in vechile asezari .

***Procesul de romanizare** se extinde si asupra dacilor liberi care patrund in fosta provincie romana .

***Consecintele retragerii aureliene :**

✓ Decaderea vietii urbane .

- ✓ O parte din populație se stabilește în mediul rural pentru a se apăra în fața invaziilor migratorilor.
- ✓ Se mențin legăturile cu romanitatea de la Sud de Dunare .

***Interesul autorităților romane pentru fosta provincie** s-a menținut astfel ca în timpul împăraților Dioclețian (284 – 305) și Constantin cel Mare (306 – 337) o parte din teritoriul Daciei (Banatul, Oltenia, Muntenia) a intrat sub stăpânire romană. Romanii au consolidat sau au construit noi fortificații (la Drobeta , la Sucidava) pentru a rezista în fața migratorilor .

***Dobrogea** a intrat sub stăpânire romană în secolul 1 î.Hr. iar în anul 46 d.Hr. a fost integrată în provincia romană MOESIA .

***În timpul împăratului Constantin cel Mare** rolul strategic al Dobrogei a crescut , de aceea Dobrogea este organizată ca provincie separată sub numele de Scythia [scitia] Minor cu capitala la Tomis .

***Stăpânirea romană în Dobrogea a durat până în anul 602 .**

***Creștinismul :**

- A fost o religie monoteistă și apare o dată cu Iisus Hristos .
- La Nord de Dunare are un caracter popular . El s-a răspândit fără sprijinul Bisericii .
- În Dacia primii creștini au fost aduși de către Traian prin intermediul armatei și colonistilor .
- Numărul comunităților creștine a crescut după anul 313 când Împăratul Constantin cel Mare acordă libertate creștinilor prin edictul de la Milano .
- S-a răspândit mai întâi în Dobrogea . Aici s-a descoperit un episcopat la Tomis și un număr de 40 de bazine (locuș sfinte) .
- **În răspândirea creștinismului la Nord de Dunare** un rol important l-au avut misionarii de la Sud de Dunare . Unii dintre ei au fost prigoniti iar la Niculitel a fost descoperit un mormânt ce aparținea unui număr de 4 misionari martiri .
- **Misionarul Dionisie cel Mic** a realizat calendarul creștin unde număratoarea anilor începe cu anul nasterii lui Iisus Hristos .
- **În spațiul Nord Dunărean** s-au descoperit obiecte cu simboluri creștine (vase , opaițe ,etc.) și bazine (la Porolissum în Transilvania sec. 4 și la Sucidava în Oltenia sec. 6) . Creștinismul s-a răspândit în limba latină . Exemple de termeni : crux (cruce) , Angelus (Inger) , Basilica (biserica) , Christianus (Creștin) . O dovadă a răspândirii creștinismului în limba latină este și descoperirea de la Biertan (jud. Sibiu sec. 4) unui donariu din bronz cu o inscripție în limba latină („ Eu Zenovie am închinat acest dar „ și monograma lui Hristos) .
- După ce slavii și bulgarii s-au așezat la Sudul Dunării s-au și creștinat (secolul 9) .
- **Creștinismul Nord-Dunărean** a fost influențat de cel slavon și bizantin în organizarea , modul de săvârșire a slujbei și limba folosită în timpul slujbei .
- În Evul Mediu limba oficială a slujbei era limba slavonă .
- În 1054 are loc Marea Schismă (Biserica se desparte în Biserica Catolică și Biserica Ortodoxă sau Răsăriteană) .
- Poporul român deși are origine latină are religie ortodoxă .

Migratori și autohtoni

Epoca migrațiilor a avut loc între secolele 3 și 8 .

***MIGRATORII:** - aveau origini diferite (turanică – hunii și avarii - , germanică – goții și gepizii – și slava) .

- aveau trăsături comune: - duceau o viață nomadă .

- caracter războinic .

- erau buni călători → preferau zonele de câmpie și le evitau pe cele

muntoase .

- aristocrația militară .

***În ce privește prezenta acestor populații în spațiul carpato-dunărean** este diferită (hunii și avarii au avut o prezență redusă iar goții și gepizii au avut o prezență efectivă) .

***Istoricii** desemnau acest spațiu cu numele de Gotia sau Gepizia .

***Între sec.6↔7** în zona extracarpatică și apoi în Transilvania au pătruns slavii care în anul 602 au trecut la Sud de Dunare .

***Autohtonii:** - erau sedentari .

- se ocupau cu agricultura și creșterea animalelor .

- erau vorbitori de o limbă romanică .

- erau organizati in „țări” conduse de un jude (termen latin) care erau alcătuite prin unirea mai multor sate .

- plăteau tribut migratorilor care in final au fost asimilati de catre autohtoni care erau mai numerosi si aveau o cultura mai avansata .

***Slavii:** - au exercitat o influenta mai mare (in limba română s-au preluat termeni care desemnau conducatori politico-militari [voievod , cneaz] , hidronime [Bistrița,etc.] dar acestea nu au putut modifica caracterul latin al limbii române .

Formarea poporului român si a limbii române

- Se numeste **ETNOGENEZĂ** .
- **Poporul român** face parte din grupa popoarelor romanice . Se inrudeste etnic si lingvistic cu italienii , francezii , spaniolii si portughezii .
- Reprezinta ramura de răsărit a latinității .

***Poporul român :**

- s-a format incepând cu anul 106 si procesul a durat pana in sec.8.
- s-a format in urma a doua sinteze :
 - 1) **PRIMA SINTEZA** este cea dintre **daci si romani** , care a stat la baza formarii poporului român . 2) **DOUA SINTEZA** este cea dintre **daco-romani si populatiile migratoare** care au patruns dupa anul 271 . In secolul 3 au patruns populatiile germanice , iar in secolul 6 slavii . Migratorii au fost asimilati de catre daco-romani .
- In anul **602** o mare parte a slavilor au trecut la Sud de Dunare astfel ca latinitatea balcanica s-a separat de cea Nord Dunareana.
- La Sudul Dunarii populatiile romanice au fost asimilate de slavi , exceptie au facut grupurile de păstori si familiile lor care locuiau la munte si pe care slavii ii numeau **VLAHI** .
- **Limba română** este o limba romanică (neolatina) . **60% din vocabularul limbii române si structura gramaticala sunt latine** . Un rol l-a avut si latina populara sau vulgara vorbita dupa 106 .
- **Structura limbii române :**
 - 1) **Substratul daco-moesic**
→limba vorbita de daci inainte de cucerirea romana (160 de cuvinte păstrate) . 2)
 - Stratul latin** →limba cuceritorilor romana reprezinta 60% din vocabularul limbii române .
- In **secolul 10** s-au format dialectele limbii române Nord Dunarene (daco-roman si Sud Dunarean) .

Formațiuni politice românești în raport cu statele vecine

***La inceputul Evului Mediu** românii erau organizati in sate si cătune conduse de un jude sau cneaz . Prin unirea lor s-au format țările conduse de un JUDE sau CNEAZ . Prin unirea lor s-au format țările conduse de un VOIEVOD .

***Surse istorice :**

1. **Cronica lui ANONIMUS (Gesta Hungaronum)** mentioneaza in sec.9 trei voievodate : - al lui Menumorat cu centrul la Biharea .
 - al lui Glad cu centrul la Cuvin .
 - al lui Gelu la Dăbâca .
2. **O cronică armeană** mentioneaza existenta unei țări românești(sec9)
3. **Legenda Sfântului Gerard** mentioneaza pe AHTUM , seful unor formatiuni politice care se afla pe locul voievodatului condus de GLAD (secolul 11) .
4. **Cântecul Libelungilor** il aminteste pe Ramunc , ducele din Valahia.
5. **O inscripție slavonă din secolul 10** il mentioneaza pe Jupan Dimitrie din Dobrogea (Jupanatul) .
6. **Ana Comnena** mentioneaza in anul 1086 secolul 11 trei formatiuni politice : Seslav , Sacea si Tatos .

Organizarea politică în Transilvania sec.11-16

***Transilvania** s-a format ca stat in sec. 12 .

***Formarea statului a fost favorizata de :**

a) FACTORI INTERNI :

- Evolutia politica atestata de existenta formatiunilor politice prestatale .
- Dezvoltarea economiei .
- Existenta claselor sociale .

b) FACTORI EXTERNI :

- Politica expansionista a regalitatii maghiare determinata de bogatiile pamantului românesc .
- Transilvania a fost cucerita de catre maghiari intre sec. 11-13 .
- A fost organizata dupa modelul feudalismului apusean , dar si-a pastrat organizarea interna si unele institutii pana in anul 1541 (sec.16) . Transilvania devine principat autonom sub suzeranitate otomana .

***Autonomia** este libertatea interna .

***Mijloacele cuceririi Transilvaniei de catre maghiari :**

- **Calea militara** . Transilvania a fost cucerita de catre maghiari progresiv de la Vest catre Est .
- **Calea administrativa** . Regalitatea maghiara a inlocuit țările care erau specifice românilor cu o noua forma de organizare administrativ – teritoriala care este comitatul care era condus de un COMITE ajutat de un VICECOMITE .
- **Calea politica** . Regalitatea maghiara a dorit sa inlocuiasca voievodatul cu o noua institutie politica - PRINCIPATUL - care era strain românilor . Incercarea a esuat iar in 1176 (sec.12) este mentionat voievodatul lui Leustachiu → Transilvania devine principat in sec.16 .
- **Calea religioasa** . Maghiarii dupa ce au trecut la religia romano-catolica au intensificat procesul de deposedare a românilor (schismatici ortodoxi) de pământuri care au trecut in proprietatea BISERICII CATOLICE . In aceasta actiune maghiarii au fost ajutati de doua ordini calugaresti (cel PREDICATOR dat de dominicani si franciscani si cel RAZBOINIC dat de ioași și teutoni) .
- **Calea etnica** . Au continuat colonizarea sașilor si a secuilor care se bucurau de privilegii si autonomie administrativa .

***Organizarea Transilvaniei :**

- **Transilvania** era organizata ca un voievodat autonom față de coroana maghiara si era condus de un voievod cu atributii militare , judiciare , administrative care era ajutat de un vicevoievod . **Voievodul** era numit de regele maghiar cu acordul nobilimii române . Unii voievozi cum ar fi Ladislav Can au manifestat independenta in raporturile cu regalitatea maghiara .
- **In organizarea administrativ-teritoriala** maghiarii au introdus comitatul iar in teritoriile locuite de sași si secui era organizarea scăunală in plus sașii aveau doua districte (Brașovul si Bistrița) . In teritoriile cu o populatie majoritar românească (Maramures , Hațeg , Țara Oltului si a Bârsei) organizarea teritorial-administrativa este districtul condus de cneaz , jude , voievod care aveau atributii administrative , judiciare si fiscale .

***In anul 1366 (sec.14)** regele maghiar Ludovic I a introdus sistemul religiilor recepte (oficiale) prin care cei care nu erau catolici erau exclusi din viata politica . Români care nu erau catolici nu aveau drepturi , nu participau la viata politica . Drepturi aveau starile privilegiate (nobilimea maghiara, fruntasii sașilor si secuilor si clerul)

Întemeierea țării românești (VALAHIA)

***Valahia** s-a format ca stat in sec. 14 si reprezinta teritoriul de la Sud de Carpati .

***Factorii de influentare a statului :**

1) **FACTORI EXTERNI :**

- Criza regalitatii maghiare pentru ca dinastia Arpadiana s-a stins .
- Invasia tătarilor din 1241-1242 sec. 13 .

2) **FACTORI INTERNI :**

- Dezvoltarea economica .
- Existenta claselor sociale (mai marii pamantului) .
- Evolutia politica .
- Existenta formatiunilor politice prestatale .

***In sec.13 anul 1247 :** „Diploma Cavalerilor Ioași” mentioneaza 5 formatiuni politice (cnezatele lui Ioan si Farcaș , voievodatele lui Litovoi si Seneslau si „Țara Severinului”) .

***Prima etapa de formare a statului** a inceput de la voievodatul lui Litovoi care intre 1272-1275 refuza sa plateasca tribut regalitatii maghiare avand ca obiectiv cucerirea independentei .

***In urma luptei din 1277** Litovoi este ucis iar fratele sau Bărbat este luat prizonier dar se rascumpara cu o suma mare de bani .

***Prima incercare de întemeiere a statului** a esuat dar urmeaza o noua etapa pe care traditia istorica o numeste „DESCĂLECAT” .

***TEORIA DESCĂLECATULUI** a fost sustinuta de cronicarii sec17 .

NEGRU VODA , voievod din Făgăraș , a trecut muntii si a întemeiat un stat in jurul Câmpulungului (in 1291 sec.13) pentru ca a unificat toate formatiunile politice si a organizat institutiile politice si religioase.

***Basarab** si-a luat titlul de mare voievod si a ocupat partea de Sud a teritoriului dintre Prut si Nistru care se va numi Basarabia .

***Documentele maghiare** numeau aceasta tara „Tara dincolo de munti” si „Tara lui Basarab” .

***Obținerea independenței :**

- **In anul 1324 sec. 14** regele maghiar Carol Robert de Anjou recunoaste unitatea teritoriala realizata de Basarab in schimb el recunoaste suzeranitatea regelui maghiar .

- **In anul 1330** Carol Robert organizeaza o expeditie pentru cucerirea Valahiei dar a fost infrant de Basarab in lupta de la Posada (sec. 14) . Victoria a marcat cucerirea independentei Valahiei .

***Principalul document** care prezinta informatii despre aceasta lupta de la Posada este **CRONICA PICTATA DE LA VIENA** .

***Statul s-a consolidat in timpul urmasilor lui Basarab :**

- **Nicolae Alexandru (1352-1364 sec.14)** si-a luat titlul de singur stapanitor .In 1359 sec. 14 a infiintat mitropolia Valahiei dependenta de PATRIARHIA DE LA CONSTANTINOPOL .

- **Vladislav Vlaicu (1364-1377 sec.14)** bate moneda , a creat cancelaria domneasca , a infiintat doua metropole a țării .

***In 1368** V. Vlaicu a recunoscut suzeranitatea regelui maghiar . In schimb primea doua domenii : Fagarasul si Banatul de Severin

Întemeierea Moldovei si Dobrogei

***Moldova** este teritoriul de la Est de Carpati .

***Factori interni** :dezvoltarea economiei si existenta țărilor ca formatiuni politice prestatale si existenta claselor sociale .

***Factori externi** :organizarea expeditiilor de catre regalitatea maghiara impotriva invaziei tătarilor .

***Descalcatul lui Dragos**: In 1352-1355 regalitatea maghiara a organizat o expeditie impotriva tatarilor la care a participat Dragos , un voievod din Maramures . Cu acest prilej in Nordul Moldovei regalitatea maghiara a infiintat o marca cu rol de aparare impotriva tatarilor . Aceasta formatiune politico-militara era condusa de Dragos , avea capitala la Baia si se afla sub suzeranitate maghiara .

***Descalcatul lui Bogdan (din Cuhea)** : In 1363-1364 la Est de Carpati are loc o revolta a localnicilor impotriva urmasilor lui Dragos si a regalitatii maghiare . La revolta a participat si Bogdan , voievod din Maramures , care a preluat conducerea luptei si a obtinut independenta Moldovei .Statul s-a consolidat in timpul urmasilor lui Bogdan .

***Aceste doua descalecate alcatuiesc TEORIA DUBLULUI DESCALECAT** .

***Petru Mușat (1375-1391 sec.14)** bate moneda , a infiintat mitropolia țării , a creat cancelaria domneasca .

***Roman I (1391 – 1394 sec.14)** a unificat toate teritoriile formând Moldova Mare pana la Carpati , Dunare , Marea Neagra si Nistru .

***Dobrogea** : s-a format in sec.14 avand ca nucleu „Tara Cavernei” .

***Balica** : se amesteca in luptele din imperiul bizantin iar Dobrotici primește de la Bizanț titlul de despot si unifica toate teritoriile Dobrogei .

***Ivanco** :se confrunta cu pericolul otoman si de aceea intre 1388-1389 Dobrogea va intra in stapanirea Valahiei condusa de Mircea cel Bătrân .

Organizarea statelor românești între sec. 14-15

*Urmarile intemeierii statelor :

- Formarea institutiilor .
- S-au creat conditii favorabile dezvoltării în plan economic ,social, politic .

*Domnia este institutia politica centrala principala în **Moldova si Valahia** .

*Statul era condus de un mare voievod si domn singur stapanitor .

*Domnul - este stapanul întregii tari iar singur stapanitor înseamna dependent .

- **ATRIBUTII** : - militaresti .
- judecatoresti .
- are initiativa legislativa .
- bate moneda .

*Petru Mușat si Basarab I au întemeiat **Dinastia Musatinilor** (**Moldova**) si **Dinastia Basarabilor** (**Valahia**) .

*Statul domnesc are un rol consultativ format din mari boieri iar mai tarziu din boieri cu functii (dregătorii) .

*In Valahia principala dregatorie era **Banul Olteniei** .

*In Moldova principala dregatorie era **Portarul Sucevei** .

*Alte functii : - logofătul (seful cancelariei domnesti) .

- vornicul (seful curții domnesti) .
- spătarul (purtatorul de spada) .
- postelnicul (seful diplomatiei) .
- vistierul (finanțele) .

*Curtea domneasca este formata din boieri si slujitorii domnului .

*In Valahia curtea domneasca este situata la Curtea de Arges .

*In Moldova curtea domneasca este situata la Suceava .

*Adunarea țării este întrunirea în ocazii excepționale si este formata din reprezentanti ai tuturor stărilor sociale (boieri , cleri , țărani , orașeni) .

*Armata este formata din oastea cea mică si oastea cea mare (toti oamenii care erau capabili sa poarte arma) .

*Biserica este principala institutie în plan spiritual si totodată institutiya principala pe care se sprijina domnia .

*O data cu întemeierea mitropoliei în Valahia si Moldova s-a consolidat RELIGIA ORTODOXA .

*Din punct de vedere administrativ Valahia este organizata în județe iar Moldova în ținuturi .

*Justiția până în sec.16 se făcea dupa dreptul pământului , nu dupa legile scrise .

*In sec.16 apar primele legi scrise dupa modelul bizantin .